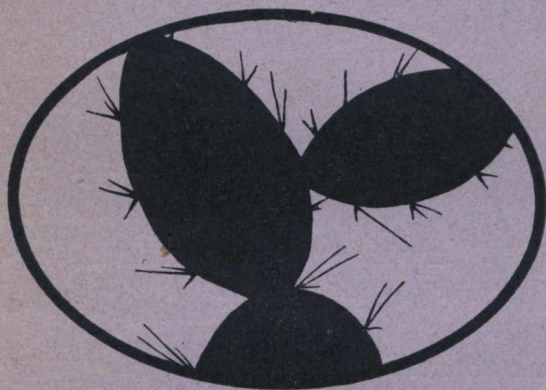

SUCCULENTA

Nederlandse Vereniging van Liefhebbers
van Cactussen en andere Vetplanten

Nummer 1

Januari – Februari 1949

Redactie-adres:

A. J. A. Uitewaal, Alex. Boersstraat 25 huis, Amsterdam

Secretariaat:

Mevr. J. Grullemans—van Berghem, Heereweg 19, Lisse

ALS IEMAND U ZOU AANBIEDEN:

Oud zaad voor dezelfde of zelfs hogere prijs dan goed nieuw zaad, of

Kaas van 20+ voor dezelfde of zelfs hogere prijs dan kaas van 40+.

WAT ZOUT U DAN DOEN?

WEET U dat op iedere verpakking van Kunstmest staan **moet** hoeveel % aan voedingsstoffen daar in zit?

Zo bevat POKON, de bekende Kunstmest voor kamer- en kasplanten, aan zuiver voedsel **65 %**
VERGELIJKT U deze garantie eens met iedere andere garantie.

POKON

is de hoogste kwaliteit ter wereld.

POKON

is zeer gemakkelijk in gebruik door de direct en totaal oplosbare poedervorm

Flessen van 50 gram inhoud 32 cent.

Flessen van 100 gram inhoud 50 cent.

POKON

is het plantendiner waarvan alle planten houden

Nederlandse Vereniging van Liefhebbers
van Cactussen en andere Vetplanten

S U C C U L E N T A

— 1949 —

BIJ DE INTREDE van het jaar 1949 wil ik, de gewoonte getrouw, als voorzitter van „Succulenta” enkele woorden tot U richten. Vanzelfsprekend wenssen wij allen onze vereniging het beste toe. En het gaat haar best deze jonge-oude vereniging. Nadat zij nu reeds 3 jaren in een volkomen nieuw kleed is gestoken, deed het toch goed, dat op de laatste algemene vergadering en ook reeds daarvoor, door een aantal Amsterdammers de opmerking werd gemaakt, dat „Succulenta” dit jaar 30 jaar bestaat en de afdeling Amsterdam 25. Kijk, dit is Holland op zijn breedst en daarom kan ik nu opgewekt schrijven, dat het goed gaat in onze vereniging. We zijn allen goede vrienden geworden.

Maar nu de andere kant van de medaille. Het aantal leden schommelt om de 400. Door verschillende afdelingen is hard gewerkt om dit aantal te doen stijgen, zulks volgens afspraak, gemaakt op de laatste algemene vergadering. De afdeling Amersfoort spant tot dusverre de kroon met een winst van 11 leden, aan verspreide leden wonnen we 22 nieuwe liefhebbers. Ik blijf U dus opwekken leden te winnen, want dan alleen kunnen we ons mooie blad om de twee maanden blijven uitgeven, tegen dezelfde contributie. Met nadruk wijs ik er op, dat dit nu bittere ernst is. Welke afdeling mogen we binnenkort gelukwensen met de grootste ledenwinst? Moge het ons in dit opzicht zéér goed gaan in 1949.

A. F. H. BUINING.

* * *

Ook de redactie van „Succulenta” wenst alle lezers een gelukkig en voo-
spoedig 1949.

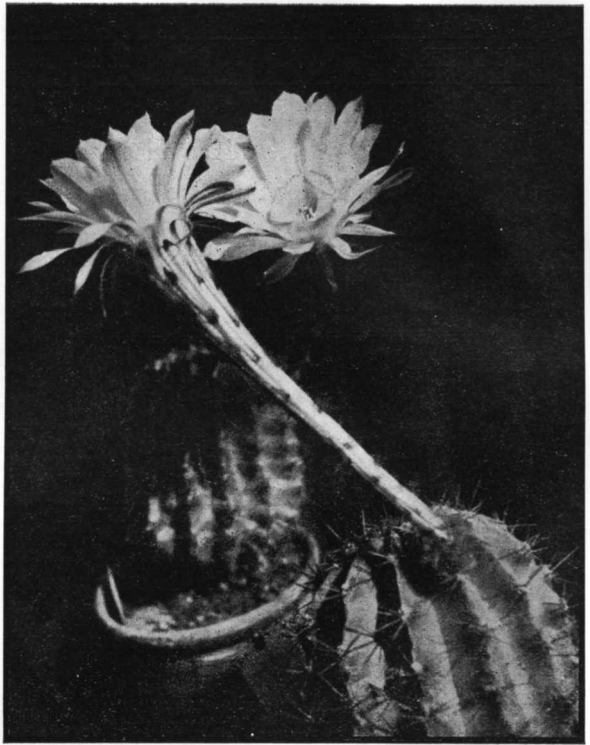
In onze hoop, op de medewerking van een groot aantal leden-schrijvers te mogen rekenen, werden wij enigszins teleurgesteld. Aan al onze medewerkers brengen wij echter hartelijk dank, en wij prijzen ons gelukkig nu ook de drukkers van ons tijdschrift hierin te kunnen betrekken. Een bijzonder woord van waardering zij hier aan Mej. v. d. Th o o r n, Mevr. G r u l l e -
m a n s en vooral ook aan de heer v. d. V e l d e toegekend.

REDACTEUR.

* * *

All our foreign members we wish a happy and prosperous New Year!

Echinopsis
(foto: Miss Bentley)

DE CACTUS

*Kaal staat hij voor de blankheid der gordijnen,
Verschompeld in wat kiezel en wat zand
En mist zijn ziel: het alverschroeiend schijnen
Der eeuwge zomers van zijn vaderland.*

*Maar aan het einde van zijn lijdzaam dulden,
Spruit op een lichten morgen, als een vlam
Van 't heet verlangen dat hem gansch vervulde,
Een bloem van heimwee uit zijn dorre stam.*

*Hij bloeit; en in dien onverwachten droom
Laat hij een stond zijn heimlijk wezen blinken
In 't graf van broze bloemblad en aroom,*

*Zooals de dichter die, na harden strijd,
Zijn innigst voelen in een lied doet klinken
En weerkeert tot zijn oude eenzelvigheid.*

JAN VAN NIJLEN

Gymnocalycium Valnicekianum Jajó

door Ir. K. G. Kreuzinger en A. F. H. Buining.

DEZE PLANT werd beschreven door Jajó in het tijdschrift „Kaktusár” te Brno, 1934, jrg. 5, pp. 73/74, fig. p. 73. De beschrijving luidt als volgt: Eénhoofdig, platronnd tot kogelig, grijsgroen, dof, tot 18 cm diam.; ribben 10–13, stomp gebocheld; areolen groot, rond, witviltig; randdoorns 7–9, 2½–3 cm lang, grijs, gemakkelijk brekend, naar de plant gericht; 1 middendoorn tot 3 cm lang, haakvormig gebogen, krachtig. Bloemen 3½–4 cm groot, vuil-wit, keel roodachtig, kelkbuis 2–2½ cm lang, naakt, geschubd. Zaden zwart, dof. Groeiplaats: Argentinië (Uruguay?).

De heer Jajó merkt vervolgens op, dat deze plant jaren geleden plotseeling opdook, onbekend van waar en wel als *Echinocactus centeterius*. Aanvankelijk wilden zelfs kenners de plant niet als een *Gymnocalycium* erkennen, alhoewel de willig komende bloemen zulks duidelijk aantoonde. Men beschouwde haar als een „Echinocactus” en wel „Pyrrhocactus”. Volgens Jajó zou in het „oer-oude” boek van Förster-Rümppler echter een uitstekende tekening van *Pyrrhocactus centeterius* voorkomen, alsmede een beschrijving. Deze plant zou niets gemeen hebben met zijn „centeterius” of wel Valnicekianum. De bloem van *centeterius* bij Förster-Rümppler is n.l. 1 cm lang, donker geel van kleur, hetgeen zou kloppen met de beschrijving in „The Cactaceae” van Britton and Rose. De echte *Pyrrhocactus centeterius* komt uit Chili en zou identiek zijn met *Neoporteria subgibbosa*. De plant is tenslotte genoemd naar Dr Johann Valnicek. Tot zover de heer Jajó.

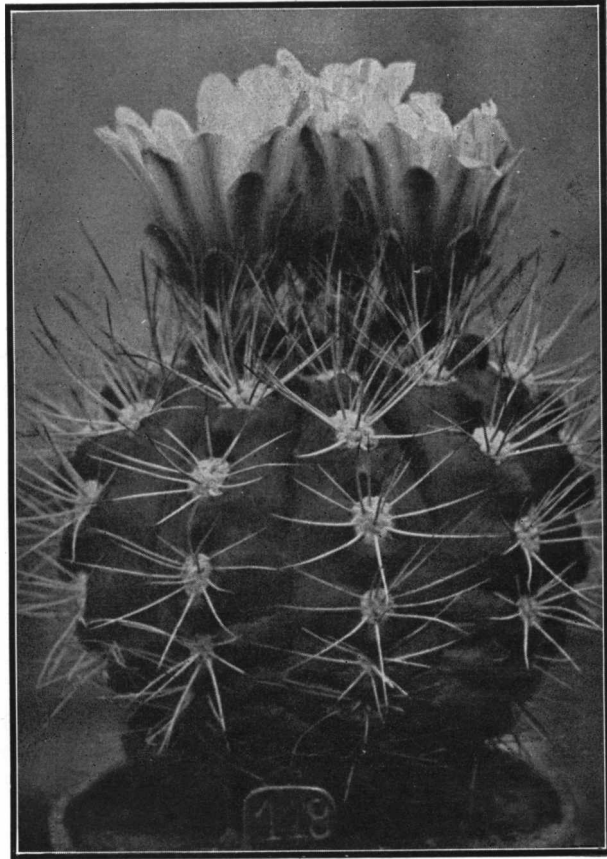
Het zij ons vergund op het bovenstaande enige opmerkingen te maken.

De korte beschrijvingen in het Latijn, Duits en Tschechisch zijn gelijklopend, behalve, dat in de Tschechische tekst gesproken wordt van „trechtervormige” bloemen, hetgeen in de beide andere niet voorkomt. De omschrijving van de middendoorn als „haakvormig gebogen” is o.i. niet erg gelukkig gekozen; naar de originele afbeelding en naar de ons ter beschikking staande planten te oordelen zijn deze doorns onregelmatig gebogen, maar nooit uitgesproken haakvormig.

Förster-Rümppler is niet zo „oeroud”. Het gaat hier om de tweede druk van het boek van Förster van 1846, dat door Rümppler in 1884–1886 is uitgegeven. (De eerste druk van 1846 is in de bibliotheek van Succulenta). Jajó citeert de tekst uit dit boek echter onjuist. In deel 2, blz. 568–570 is onder nr. 105 *Echinocactus centeterius* Lehm., te lezen: „Bloemen bijna 5 cm lang, 4–5 cm diam. Bloembladen van buiten geelachtig met brede levendige rode middenstrepen, van binnen roodachtig”. De tekening, die eveneens door Jajó wordt genoemd, is volgens de tekst „de Chileense vorm”. Als vindplaats wordt aangegeven Mexico, Minas Geraes en de bergketens van de Andes in Chili en Peru. De tekening toont per areool 6–7 doorns voor deze zogenaamde Chileense vorm, terwijl de algemene beschrijving van van 10–12 randdoorns en 4 middendoorns spreekt. Bij Jajó wordt de indruk gewekt, dat *Pyrrhocactus* bij Förster-Rümppler te vinden is, terwijl dit geslacht eerst in 1929 door Alwin Berger als subgenus opgesteld is.

In „Kaktus ABC” van Backeberg wordt een afwijkende beschrijving

van *Valnicekianum* gegeven op blz. 296, o.a. 14 randdoorns en 6 midden-doorns. J a j ó zou echter de plant, waarnaar B a c k e b e r g zijn beschrijving maakte, identiek met het originele exemplaar hebben verklaard. De planten, die in de verzamelingen in ons land onder deze naam voorko-

Gymnocalycium Valnicekianum Jajó.

men, wijken in de bedoorning inderdaad wel enigszins af van de korte beschrijving van J a j ó; ze zijn echter zó karakteristiek, dat omtrent de soortechtheid geen twijfel kan bestaan. De planten zijn zeer fraai en groeien, vooral geënt, uitstekend.

Het mysterie van de naamsverwisseling van *Gc. Valnicekianum* is inmiddels door het in 1939 verschenen werk van Prof. Dr. C. C. H o s s e u s te Cordoba, „Notas sobre cactáceas Argentinas”, opgehelderd.

Prof. H o s s e u s schrijft daarin, dat hij planten gevonden heeft in de Sierra Chica van Cordoba, op ongeveer 900—1100 m hoogte, (blz. 115/116). Deze planten heeft hij destijds bij vergissing naar Berlijn gestuurd als *Echinocactus centeterius*. Het blijken nu dezelfde planten te zijn als de beschreven *Gc. Valnicekianum* Jajó!

„Uit eigen ervaring”

GEDURENDE de laatst gehouden Algemene Vergadering te 's-Gravenhage klaagde de Redacteur er over, dat vrijwel niemand gevolg had gegeven aan zijn verzoek in Succulenta om eens iets over persoonlijke ervaringen met Cactussen of andere Succulenten mede te delen. Ronduit gezegd leek mij dit negatieve succes haast ongeloflijk daar ik nog zelden een paar liefhebbers bijeen heb getroffen, of zij konden ternauwernood wachten met hun mededelingen over „wat zij bij hun planten beleefd hadden” tot degeen, die toevallig het woord had, was uitgesproken. Zo vol waren zij van datgene, wat onze Redacteur bedoelde. Ik vraag mij dan ook af, wat de reden van die zwijzaamheid kan zijn.

Laten wij leden elkander in Succulenta, de belangrijkste band die ons bindt, toch zoveel mogelijk trachten te benaderen. Dat wordt op een eenvoudige wijze bereikt wanneer wij iedereen, die geacht kan worden er belang in te stellen, — en dat zijn al onze mede-leden — vertellen wat wij met en bij onze planten ervaren en ondervonden hebben.

Ja, wat heb ik al niet ervaren in de ± 40 jaren gedurende welke de Cactussen en de andere Succulenten mijn genegenheid en ontspanningstijd in beslag namen, en wat hebben zij mij veel genoeg gegeven al heb ik dan ook wel eens teleurstelling ondervonden. Maar dit mag geen collectie verzamelde herinneringen van mij worden.

Jaren geleden ontving ik uit Curaçao een groot aantal Opuntiazaden. Uiterlijk gelijken die wel iets op enigszins platgedrukte kersepitten, een wat juister omschrijving zou moeten luiden: zaden met een middellijn van $\pm 3/5$ cm, met harde, benige zaadhuid, wit tot crème-wit van kleur, het centrum vormt een enigszins afgeplat bolletje en wordt omzoomd door een platte rand. Die zaden werden 12 Februari 1920 gezaaid, in zaaitesten, die een plaats vonden op een radiator van de centrale verwarming op mijn bureau. Op 19 Februari was er reeds een 50 tal gekiemd en geleidelijk groeide dit aantal aan tot een paar honderd. Dit leek een mooie oogst, maar daar de radiator tegen een muur stond, had dit tot gevolg dat door gebrek aan licht, de jonge plantjes sterk etioleerden (spichtig werden). Ik besloot de zaaitesten mee naar huis te nemen. En daar voltrok zich, gedurende een niet verwachte strenge nachtvorst, het noodlot: de toch al reeds door te grote warmte en lichtgebrek, zwak geworden zaailingen sneuvelden vrijwel alle. Na deze débacle vonden de zaaitesten, zoals zij toen waren, een onderkomen in een donkere hoek en zij verbleven daar ongeveer een jaar lang. Het volgende voorjaar haalde ik ze weer voor de dag. Bij het gieten kregen ze zonder opzet ook wat water, en wie schetst mijn verbazing, toen er in het voorjaar van 1921 achtereenvolgens een 50-tal Opuntia-zaailingen in die testen het leven zag. Deze plantjes werden op tijd verspeend, en de testen raakten weer in het vergeetboek. Voorjaar 1922 zette ik er aan aantal stekjes in, en daartussen ontwikkelden zich weer een 20-tal zaailingen. Om nu de geschiedenis niet al te zeer te rekken, diene, dat er tot in 1927 elk jaar nog enkele, maar telkens minder, plantjes verschenen, die echter lang zo fors niet waren als die van de eerste jaren.

't Is geen wereldschokkende gebeurtenis geweest, maar 't zal toch wel niet algemeen bekend zijn, dat cactuszaad zo lang kiembaar blijven kan. En daarenboven meen ik, dat ook hier, evenals in alle goede geschiedenissen, een moraal schuilt n.l.: dat men niet te spoedig moet wanhopen als opslag van Succulentenzaad zich wat lang laat wachten. In dit geval verschenen er nog na 7 jaren opslagen. Wat bij mij zonder opzet gebeurde, kan bij zorgvuldiger cultuur bij ieder ander evengoed voorkomen. Laat U dus niet al te spoedig ontmoedigen.

Moge dit simpele verhaaltje spoedig door belangrijker van andere liefhebbers worden gevolgd.

J. J. Verbeek Wolthuys.

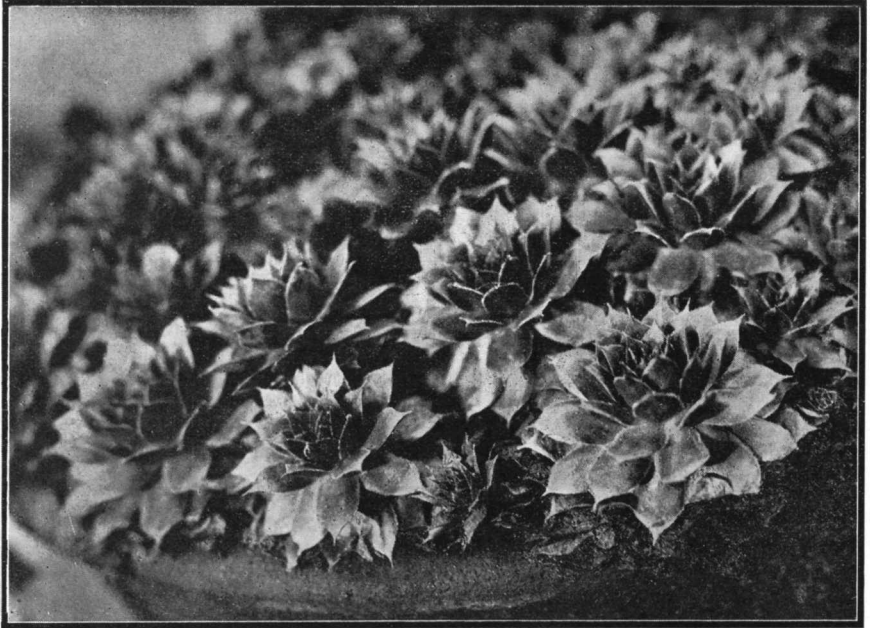
In aansluiting op de mededeling van de heer Verbeek Wolthuys over Opuntia-zaad wil ik hier de ervaring van de heer Noteboom met Lithopszaad laten volgen, al was het alleen, omdat de moraal van de geschiedenis dezelfde is.

De heer Noteboom kreeg vorig jaar Lithopszaden, die nog van de heer Swüste afkomstig waren. Het zaad was dus minstens van de oogst 1940. Het werd gezaaid op 29 Maart in kleine potjes, die geplaatst werden in kletsnatte turfmoalm en gedekt met een ruit. Binnen een week stonden er reeds aardig wat plantjes boven de grond, enkele soorten bleven achter; er waren 19 soorten gezaaid. Over het geheel genomen was de opslag zeer bevredigend.

J. J. E. v. d. Thoorn.

Onze inlandse succulenten

door P. A. Florschütz.

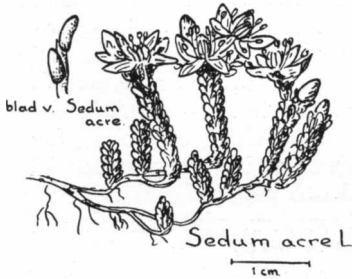
Semp. tectorum L. (Huislook)

(foto: Uitewaal)

BIJ de grote hoeveelheid buitenlandse succulenten, die wij kweken, raken onze inlandse vetplanten wel enigszins op de achtergrond. Ik denk zelfs, dat er verscheidene leden zijn, die niet weten, dat de Nederlandse wilde flora een aantal succulenten rijk is. En toch doen zij in hun bloei en sommige ook in hun uiterlijk niet onder voor hun „verwanten” in andere landen.

De over een groot deel van de wereld verspreide familie der Crassulaceae heeft ook in Nederland een aantal vertegenwoordigers. Daar is allereerst het genus *Sempervivum* met één soort *S. tectorum*, L., de Huislook. Weliswaar is het eigenlijk geen wilde plant voor Nederland, doch zij groeit sedert onheuglijke tijden op muren en vooral op daken, overal in ons land. Van deze plant gaat het verhaal, dat zij het huis, waarop zij groeit, beschermt tegen blikseminslag; weshalve Karel de Grote reeds bevel gaf, dat alle boeren deze plant op hun daken moesten plaatsen. Vooral in de zandige streken van Nederland zien we dikwijls in het bijzonder op strodaken, grote plakaten van deze mooie, grote en regelmatige rozetten. De bladeren zijn stekelpuntig, blauwig groen van kleur, waarbij het stekelpuntje roodachtig aangelopen is. In de zomer (Juli, Augustus) groeit uit de volwassen rozetten een dikke bebladerde stengel. Aan het einde daarvan bevinden zich een flink aantal, vrij grote, licht-rose gekleurde bloemen. De

kroonbladeren zijn donkerrood gestreept. De talrijke zijspruiten, die de plant maakt, zorgen voor het voortbestaan van de soort ter plaatse. Bovendien geven de rijpe vruchten een zeer grote hoeveelheid fijn zaad, waarvan echter de kiemkracht naar mijn weten nooit onderzocht is. In ieder geval slaat de plant hier te lande niet spontaan in het wild op. Deze, vooral op dergelijke daken, doch ook op muren en in rotstuinen zeer decoratieve plant is met een minimum aan aarde tevreden. Hoe zonniger de standplaats, des te fraaier ziet ze er uit. Natuurlijk is deze plant even-

als alle andere inlandse overblijvende Succulenten volkomen winterhard.

Het andere geslacht van de familie is *Sedum* (er is eigenlijk nog een derde n.l. *Tillaea*, doch de enige inlandse soort hiervan is een vrij onaanzienlijk, zeer klein en tevens zeer zeldzaam plantje).

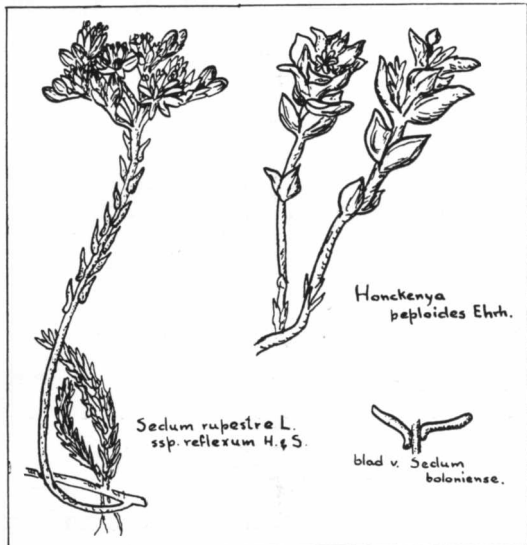
De algemeenste soort is de Muurpeper, *Sedum acre*, L. Vrijwel overal op dorre zandgrond (in het bijzonder in de duinen) en op muren kleurt dit plantje in Juni en

Juli grote plekken prachtig geel door haar honderden bloempjes. Ook in niet bloeiende toestand is het de moeite waard met de korte 5 cm hoge zoden. De dunne stengeltjes zijn dicht bezet met kleine eironde, iets afgeplatte blaadjes van een kleur variërend van lichtgroen tot roodbruin. Deze blaadjes hebben een zeer scherpe smaak, waaraan het plantje dan ook zowel haar Nederlandse als haar wetenschappelijke naam te danken heeft (Latijn acer betekent scherp, bijtend). Ook voor dit plantje geldt weer: hoe zonniger en droger, hoe mooier. In de schaduw en in huis worden de stengeltjes langgerekt, de blaadjes dun en verliest de plant haar schoonheid.

Een soort, die hierop veel gelijkt is *S. boloniense*, Lois. (syn. *S. mite*, Gilib.), Zacht Vetkruid. Deze naam geeft al aan, dat de plant niet scherp smaakt.

Zij verschilt van de vorige soort, doordat de blaadjes wat dunner en langer zijn en een spoorvormig ahangsel aan de voet bezitten. Deze soort is zeldzamer dan de vorige; wij vinden haar op muren en op droge plaatsen langs onze grote rivieren.

Evenzo is dit het geval met *S. rupestre* L. ssp. *reflexum* Hegi et Schmid (syn. *S. reflexum* L.), de z.g. Tripmadam. Wat deze vreemde naam precies betekent, is niet met zekerheid bekend. Het plantje is wat groter van stuk, 15–30 cm hoog. Ook de bloemen zijn iets

groter en geel van kleur. De zittende blaadjes zijn fraai grijsgroen gekleurd en ongeveer 1 cm lang, voorzien van een stekelpuntje; aan de onderzijde bij de stengel bevindt zich een stomp aanhangsel. Dit bijzonder mooie plantje komt vrij veelvuldig langs de rivieren voor.

Minder algemeen is *Sedum album* L. Wit Vetkruid zoals de naam reeds aanduidt met witte bloempjes. De grootte is ongeveer gelijk aan die van Muurpeper; maar de stengels zijn vaak ijler bebladerd, de blaadjes langwerpiger-rolrond en meestal roodachtig gekleurd en de kroonbladeren niet zo spits. Hier en daar en in de duinen, maar meer langs de rivieren en in Zuid-Limburg, wordt het aangetroffen. Tenslotte nog een heel mooie *Sedum*, n.l. *S. Telephium* L. ssp. *purpureum* Schinz en Keller, (syn. *S. purpureum* Schult.). Hemelsleutel geheten. Het is een minder succulente plant, die dan ook op vochtiger en schaduwrijker plaatsen dan de andere inlandse soorten van dit geslacht voorkomt, bijv. in bossen en tussen kreupelhout. De plant kan wel een halve meter hoog worden. De grote, langwerpige, grijsgroene bladeren zijn grof getand of gezaagd, de onderste langgesteeld, de bovenste zittend. De bloemen verschijnen van Juli tot September in platte schermvormige bloeiwijzen en zijn purper van kleur, variërend van bleek- tot donkerpurper. Een bijzonder mooie plant!

Sedum Telephium L.
ssp. *purpureum* Sch. et K.
1cm

Tot zover de familie der Crassulaceae. Er zijn echter in Nederland nog meer Succulenten in andere families. Alvorens we deze soorten nader gaan bekijken, dienen we eerst een en ander te weten over succulentie in het algemeen.

De boven behandelde planten leven voornamelijk op gronden, die periodiek sterk uitdrogen. Zij moeten, wanneer de grond nat is, een grote hoeveelheid water kunnen opslaan om gedurende de droge tijd het blad te kunnen behouden en te kunnen bloeien. Het vocht, dat de cellen van deze planten bevatten, heeft een hoge concentratie aan opgeloste stoffen. Dit is waarschijnlijk voor een deel te danken aan de sterke zonbestraling, al is het juiste daarover nog niet bekend. Deze opgeloste stoffen (vooral zouten) trekken veel water aan en veroorzaken daardoor de waterrijkdom van de planten, dus de succulentie. Dit water kan natuurlijk alleen in regentijd opgenomen worden; tijdens de droogte leven de planten ervan en een deel verdampt. Hierdoor wordt de concentratie aan opgeloste zouten weer verhoogd, zodat de plant weer snel water kan opnemen tijdens de meestal korte vochtperiode.

Ook een hoog zoutgehalte van de bodem kan oorzaak zijn van een grote hoeveelheid zouten in het celsap. Planten die in een dergelijke bodem wortelen, krijgen dus om dezelfde redenen een succulente bouw. Het ligt dus voor de hand, dat in streken van ons land, waar de bodem veel zout bevat (dat is langs de kusten, vooral daar waar schorren en slikken zijn, zoals in

Zeeland en langs de waddenkust) ook Succulenten zullen voorkomen. Heel veel planten, die het op een bodem, regelmatig in contact met zeewater, kunnen uithouden, zijn er niet en de meeste zijn dan ook min of meer succulent. Uit de aard der zaak zijn dergelijke planten zeer moeilijk te kweken, omdat we het bijzondere milieu, waarin ze leven, vrijwel niet kunnen nabootsen. Enkele voorbeelden willen we echter toch bespreken.

De vreemdste is wel *Salicornia europaea* L. (syn. *S. herbacea* L.), Zeekraal geheten. Zij, die wel eens de waddenkust of de Zeeuwse eilanden bezochten, zullen dit karakteristieke plantje ongetwijfeld gezien hebben. Een rijk vertakt struikje van 5—30 cm hoogte; de takken buigen meestal omhoog. De takken zijn alle duidelijk geled, blaadjes bezit het plantje niet. De bloemen zijn van geen betekenis. Maar alleen door haar bizarre uiterlijk is het al zeker de moeite van het bekijken waard. De plant behoort tot de familie van de *Chenopodiaceae*.

Tot de Cruciferen behoort *Cakile maritima* Scop., de Zeeraket. Een mooie, rijkvertakte plant met meestal veerdelige, vlezige bladeren en grote rose bloemen. De plant groeit in de buitenste duin-

Salicornia europaea L.
1cm.

Cakile maritima L.
1cm.

reep aan de zeekant en is bovendien een van de belangrijke zandbinders bij de duinvorming.

Op deze plaatsen groeit ook de Caryophyllacea, Zeepostelein, *Honckenia peploides* Ehrh. (syn. *Ammadenia peploides* Rupr.). De bladeren zijn geelachtig groen van kleur, eirond en spits en zitten tegenoverstaand aan de liggende stengels. De vrij kleine witte bloempjes verschijnen in de oksels van de bladeren.

De laatste twee planten staan eigenlijk tussen de besproken typen van succulenten in. Zij groeien n.l. op zeer droge gronden en in een zilte omgeving. De succulentie is hier voor een groot deel een gevolg van het zoute milieu en helpt hen de soms extreme droogte en harde winden te weerstaan.

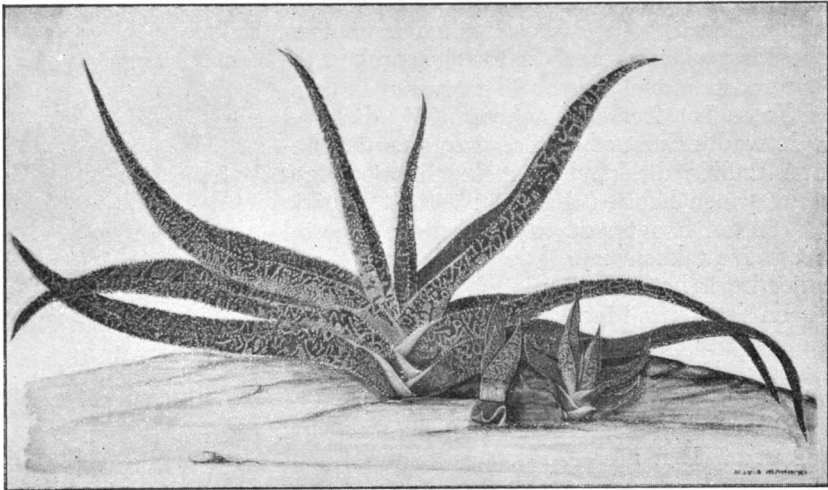
Behalve deze, zijn er in ons land nog meer planten met een min of meer succulente bouw. Dikwijls is dat echter te weinig opvallend door de

geringe afmetingen van de planten. Ik volsta dan ook met de reeds genoemde soorten en hoop met dit verhaal de aandacht en belangstelling gewekt te mogen hebben voor de mooie en interessante Succulenten in onze eigen wilde flora.

(Tekeningen v. d. schrijver)

Gasteria verrucosa (Mill.) Duval.

door A. J. A. Uitewaal.

Tekening uit „Hort. Med. Amst.”

(reprod.: Uitewaal)

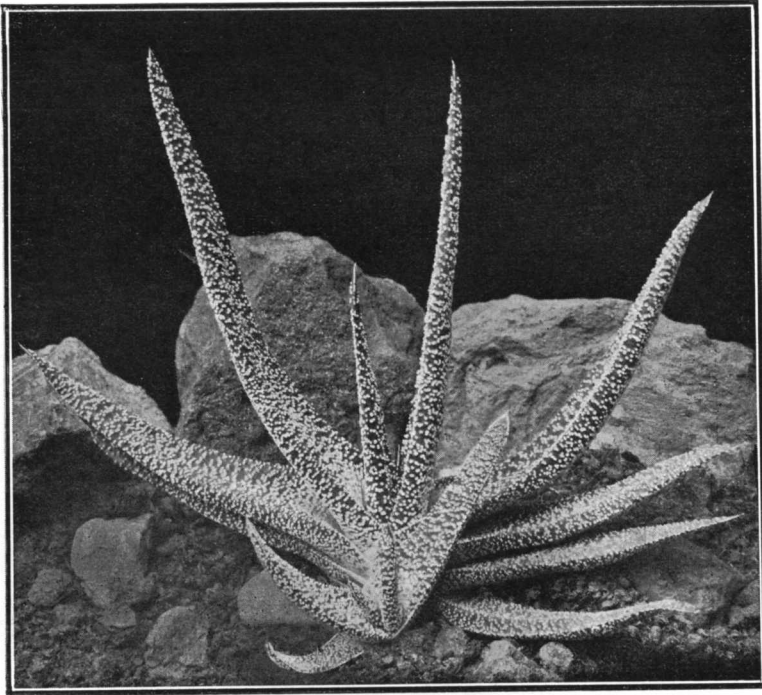
GASTERIA VERRUCOSA is wel de meest bekende soort van haar geslacht, de eerste plant, waaraan men onwillekeurig denkt, wanneer men van *Gasteria* spreekt. Geen wonder, het is een fraaie, decoratieve sierplant.

Miller (in Gard. Dict. 1768), die ze nog onder Aloë beschreef, gaf haar voor het eerst haar toepasselijke soortnaam (*verrucosa* = wrattig); Duval (1809) plaatste haar in het door hem opgestelde geslacht *Gasteria*. Dit ter verklaring van de juiste auteurscombinatie, die hier voor het eerst gebruikt is. De eerste afbeelding van deze soort gaf Dillenius in 1732 in zijn Hortus Elthamensis. Dit was echter niet de eerste afbeelding van een *Gasteria*, zoals in het Amerikaanse tijdschrift wel eens beweerd is. Commelin gaf reeds in 1701, in zijn Hortus Amstelodamensis een afbeelding van een *Gasteria*; tot op heden kan evenwel niet met zekerheid worden vastgesteld tot welke der ons bekende soorten deze behoort. Maar ook *Gasteria verrucosa* was bij ons al vroeg bekend, vermeld wordt, dat ze door Boerhave en Miller reeds omstreeks 1720–1730 werd gekweekt.

In het al eerder (in Cact. en Vetpl. 1939, p. 50) besproken unieke plaatwerk, getiteld „Hortus Medicus Amstelodamensis”, dat de originele, gekleurde tekeningen bevat van planten, die tussen 1687 en 1749 de Hortus te Amsterdam gesierd hebben — voor een groot deel hebben deze platen als voorbeelden gediend voor de kopergravures van het gelijknamige werk der beide Commelin's — vonden wij ook een plaat van *Gast. verrucosa*; van deze nog nooit gepubliceerde tekening geven wij hier een reproductie.

In de band, waarin zich deze tekening bevindt, troffen wij behalve nog enkele andere *Gasteria*'s vooral veel in fraaie kleuren getekende platen aan van *Mesembryanthemums*, soorten waarvan we evenwel voor het eerst af-

beeldingen vinden in Hortus Elthamensis van Dillenius. De fraaie gekleurde, kunstig getekende plaat van *Gast. verrucosa* is gesigneerd Maria Moninckx; helaas is geen jaartal vermeld. De plant op deze afbeelding komt opvallend goed met de bij ons meest verspreide vorm van deze soort overeen; de jongere bladeren zijn opgericht, de oudere horizontaal uitgespreid en golfachtig heen en weer gebogen. Ze komt dan ook het beste overeen met de type-plant, waarvan hier een beschrijving volgt.

Gast. verrucosa var. *latifolia* Haw.

(foto: Uitewaal)

Planten aan de basis spruitend en spoedig dichte zoden vormend; stam zeer kort. Bladeren in 2 elkander recht tegenoverstaande rijen geplaatst, de jongere opgericht, de oudere horizontaal afstaand, gestrekt of golfachtig gebogen, 10–20 cm maar soms wel 30 cm lang, aan de basis 2–2,5 cm breed, zeer smal tongvormig, geleidelijk smaller toelopend, enigszins driehoekig toegespitst, met stekende spits, onderzijde convex, bovenz. vooral naar de basis uitgehold, de top vlak, de randen stomp of enigszins afgeplat, aan een kant soms dikker, vlezig maar buigzaam, tamelijk donker- of bruinachtig groen, mat, grijs of bijna wit door de zeer vele, kleine, sterk verheven, krijwitte tuberkeltjes, deze dicht op een en zonder of in nauwelijks te herkennen regelmaat verspreid, de randen door tuberkels ruw en nabij de top tuberkelachtig-gezaagd.

Bloemen in een losse tros; bloemstengel onvertakt, met enkele sterile bracteeën; bloemsteeltjes 10–15 mm lang, dubbel zo lang als de priemvormige bracteeën; bloemdek ongeveer 25 mm lang, naar de basis steelvormig versmald, het langwerpige, gezwollen, lichtelijk gebogen gedeelte menierood gekleurd, ongeveer even lang als het buisvormige gedeelte, dat groen gestreept is, de korte slipjes tamelijk spits, nauwelijks teruggekromd. — Bloeit in het voorjaar.

De meeste Aloinae zijn variabel, zo ook *Gast. verrucosa*. Aan de hand van

een sleutelkje geven wij hieronder de voornaamste variëteiten:

- A. Bloeiwijze vertakt (tot 8 zijtakken); bladeren lang, breder ($3\frac{1}{2}$ cm) en meer gestrekt: *var. latifolia* Haw.
- B. Bloeiwijze niet vertakkend:
- a. blad. aan de top \pm sikkelvormig gebogen, dikker; tuberkels grover, hoornachtig doorzichtig en daardoor groenachtig van tint:
var. asperrima (S.D.) Poelln.
- b. blad. niet sikkelvormig gebogen, korter, dikker, stomper, gestrekt, iets breder, tuberkels minder sterk verheven en minder dicht opeen:
var. intermedia Haw.

Salm Dyck noemt nog een vorm, n.l. *var. striata*, waarvan de bladeren overlans geel gestreept zijn; een bonte vorm dus. De bovengenoemde *var. asperrima* is ook wel bekend onder de onwettige benaming *var. scaberrima* (S-D) Bak. Het zal misschien niet steeds gelukken precies te bepalen met welke vorm men te doen heeft, o.i. is dat niet zo erg belangrijk; ondanks de verscheidenheid van vormen is het een vrij goed gescheiden, gemakkelijk te herkennen soort. De plant op bijgaande foto is een nog vrij jeugdig exemplaar van de *var. latifolia*; ze stamt nog uit de verzameling van wijlen de heer F o r t g e n s (Haarlem). Nimmer zag ik 'n mooier vorm; 't is een plant, die de bezoekers van mijn bescheiden verzameling ook het éérste opvalt. Van *Gasteria* en Aloë zijn verschillende hybriden bekend, de meeste zijn kunstmatig verkregen, geen wonder dat men hiertoe vaak de fraaie *Gasteria verrucosa* verkoos. Deze hybriden heeft men, zoals ook wel met hybriden van verschillende Orchidee-soorten gedaan is, ter vergemakkelijking 'n eigen geslachtsnaam gegeven, n.l. *Gastrolea*; een combinatie van *Gasteria* en Aloë, waarbij men, met het oog op betere welluidendheid, sommige letters heeft laten vervallen, andere verwisseld *). Als type voor *Gastrolea* koos men *Gastr. \times pethamensis* (Bak.) Walther. Ik veroorloof mij even bij deze plant stil te staan.

Ze werd als *Gasteria pethamensis* door B a k e r (in *Flora Capensis*) beschreven; B e r g e r vermeldt ze niet. In „Succ.” 1932, p. 175 geeft D u u r s m a een prachtige foto, die van D e L a e t afkomstig is; het zien van dit plaatje wekte in mij de begeerte op, zulk een plant te mogen bezitten, maar ik heb ze in onze collecties nog nergens gezien. Met absolute zekerheid zijn de beide ouders van deze hybride niet bekend; volgens Gardener's Chronicle (1841) is de ene ouder *Gast. verrucosa*, volgens Baker zelf zou het *Gast. carinata* zijn, de andere ouder is met vrij grote stelligheid *Aloe variegata*. Het zou wel interessant zijn *Gast. verrucosa* en *Aloe variegata* eens opnieuw te kruisen! Van deze gelegenheid maak ik gaarne gebruik te informeren wie van de lezers in het bezit is van *Gastr. \times pethamensis* (niet *penthamensis*!), en verder of ook *Gast. pulchra* (zie afb. in „Succ.”, 1932, p. 244; niet te verwarren met *G. maculata*!) nog in onze verzamelingen aanwezig is. Ten slotte volgt dan nog een opsomming van die *Gastrolea*'s, waarvan bekend is, dat *Gast. verrucosa* een der ouders is.

Gastr. \times pethamensis (Bak.) Walther — (een der ouders waarschijnlijk *Gast. verrucosa*).

Gastr. \times kewensis (Berger) comb. nov.(?) — hybr. *G. verrucosa var. latifolia* en *brevifolia*.

*) E r i c h W a l t h e r in *Journal of the Cact. and Suc. Soc. of America*, Vol II (1930).

Gastr. × *Lauchei* (Radl) comb. nov. (?) — hybr. *G. verrucosa* en *G. pulchra*.
Gastr. × *Chludowii* (Beguin) Walther — andere ouder onbekend.
Gastr. × *Lynchii* (Bak.) Walther — hybr. *G. verrucosa* en *Aloe striata*.
Gastr. × *perfectior* (Berg.) Walther — hybr. *G. verrucosa* en *Aloe aristata*.
Gastr. × *margaritifera* (Berg.) comb. nov. (?) — andere ouder onbekend.
 Hybriden van *Gasteria* en *Haworthia* kregen van Prof. Guillaumin de nieuwe benaming *Gasterhaworthia*; zulk een hybride is *Gasterhaw.* × *Holtzei* (Radl) Guill., een kruisingsproduct van *G. verrucosa* en *Haw. radula*.

Cactussen zaaien.

DE MOOIE aanbieding van zaden in het vorige nummer van Succulenta zal velen er toe brengen dit jaar hun geluk te beproeven met het zaaien van cactussen. Het zaaien is niet alleen een goedkoop middel om een verzameling uit te breiden, doch voor de rechtgeaarde plantenvriend zijn de zelf uit zaad gekweekte planten zijn trots en het meest eigene deel van zijn collectie. Het ontkiemen en ontwikkelen van het nieuwe leven uit de onaanzienlijke zaadkorrel boeit ons jaar op jaar. Vooral het zaaien van soorten, die men nooit gezien heeft, is bijzonder aantrekkelijk. Voor de beginners in dit mooie onderdeel van onze liefhebberij volgen hier enige notities over het zaaien van cactussen, speciaal over *Astrophytums*.

De tijd, waarop het beste gezaaid kan worden, hangt af van de beschikbare hulpmiddelen. Wie over regelmatige warmte kan beschikken, zaait het beste vroeg in 't jaar, eind Februari, begin Maart. Hoe langer de eerste groeiperiode van het jonge plantje is, des te beter zal de overwintering doorstaan worden.

Zonder kunstmatige warmte zaait men niet voor eind April, bij helder, zonnig weer. De eerste week is van grote invloed op het ontkiemen van de zaden. In een regenachtige periode is de opslag veel geringer dan in een zonnige. De beste temperatuur is ± 25 gr. Cels., een beetje warmer kan geen kwaad. De verschillende soorten hebben een ongelijke kiemtijd, zodat men het best elke soort in een afzonderlijk potje zaait. De schoongemaakte potten worden goed gedraineerd, op de scherfjes komt een laagje turfmolm en daarop de aarde, bestaande uit een luchtig mengsel, fijn gezeefde aarde met een derde deel scherp zand.

Het laagje turfmolm dient om het weglopen van de grond tegen te gaan. Gebruik geen klei, daar dit de groene korstvorming in de hand werkt. De gevulde potten worden halverwege in water gezet tot zij geheel verzadigd zijn. Fijne zaden worden nauwelijks bedekt, de grovere met een laagje gewassen zand ter dikte van de korrel.

De zaden worden te voren gewassen, zeker de *Astr.* zaden, die gemakkelijk te herkennen zijn aan het mutsvormige model. *Astr.* zaden hebben buitengewoon lange funiculi of navelstrengen, die verwijderd moeten worden daar zij in het zaaibed gaan schimmelen. Als het om weinig zaden gaat, zodat het niet te veel tijd kost, zaait men de *Astr.* met de bolle kant omhoog. De potten worden nu ingegraven in zeer vochtige turfmolm, het geheel bedekt met een glasplaat.

Is men op zonnearmte aangewezen, dan moet de bodemwarmte 's nacht door afdekken zoveel mogelijk vastgehouden worden. Na drie, vier dagen verschijnen de eerste kiemplantjes, de *Astr.* behoren altijd tot deze eerstelingen, zij komen krachtig op met een grote dikke kiemstengel en kleine zaadlobben. Vooral bij *Astr.* moet direct na de opslag het glas op lucht gezet worden, daar zij in gespannen lucht spoedig smeulen. Na vier, vijf weken is het plantenlichaam tussen de zaadlobben al goed zichtbaar en kunnen *Astrophytums* verspeed worden.

Veel ruimte hebben zij niet nodig, 1½ cm is ruim voldoende. Belangrijk is, dat de zaailingen, vooral de eerste zomer, nooit geheel droog mogen staan. Zaailingen kunnen meer vocht verdragen dan men meestal denkt, droogte doet ze snel verschrompelen. Bij goede cultuur is de aardige stercactusvorm reeds goed zichtbaar voor zij de winter ingaan. Droog, maar niet stofdroog, koel overwinteren, 45 g. F. is voldoende. De *myriostigma*-en *ornatums*soorten groeien later op eigen voet langzaam maar zeker door. *Asterias* en de *capricorne*variëteiten zijn moeilijker, zij kunnen in het tweede of derde jaar beter geënt worden op een niet te snel groeiende onderstam, zoals *Jusbertii*.

C. B o m m e l j é .

Die gebruik van vetplante vir wetenskaplike doeleindes

Deur H. Herre.

Bot. Tuin te Stellenbosch. Biol. Afd.

Kaktus-vormen.

In die sonnige Suid-Afrika is dit selfs in 'n winterreënstreek soos op Stellenbosch moontlik om heelwat gebruik te maak van die interessante verskynsels wat die vetplante vir wetenskaplike navorsers en dus ook vir die studente oplewer.

Die Karroo vorm 'n groot deel van ons land, en dit word gekenmerk deur 'n onreëlmatige, in sommige gevalle, klein reënval. Verder is die temperatuur in die somer taamlik hoog, en daar heers oor die grootste gedeelte van die jaar dor, uitdroënde winde. Die aantal dae van sonskyn is ook baie hoog. Die gevolg van hierdie faktore is dat die plante van hierdie streek geheel anders is as die van die res van Suid-Afrika. Een van die grootste gevare waaraan die plant in die Karroo veral onderworpe is, is die van uitdroging. Nou is dit heel interessant om na te gaan, op watter verskillende maniere die plante hierdie gevaar die hoof bied. Dit gebeur op veelvuldige wyse en in ons Stellenbosse tuin het ons reeds sedert oor 20 jare 'n onderafdeling van ons biologiese afdeling wat die besoekers wil wys wat die plante vir voorsorgmaatreëls ontwikkel om hulle teen die gevolge van die bogenoemde verskynsels te beskerm. Die aanstoot hiervoor het ons veral uit wyle Prof. R. Marloth's pragtige boek: „Das Kapland" (Jena 1904) gekry. Ons het destyds hierdie afdeling daarvolgens opgebou en mettertyd natuurlik ook nog aangevul.

Net soos by die ander onderafdelinge ook word in hierdie een op 'n netjiese enamelplaat die doel bekend gemaak:

Beskeringsmiddels teen waterverlies.

A. Wasbedekkinge: Benewens ander plante word hier veral sekere Cotyledon-soorte gewys b.v. *C. orbiculata*, *C. teretifolia* as ook *Crassula*- en *Echeveria*-soorte.

B. Die beharing: — 1. Hare kort en dik, orals versprei b.v. *Crassula tomentosa*, *Cr. canescens*, *Cr. namaquensis* en sekere Senecio-soorte. — 2. Plante met sagte hare en lang wimpers: b.v. *Crassula barbata*, *Trichodiadema densum* en ander soorte van hierdie geslag. — 3. Polagtige wimpers wat die blaar omsoom: b.v. *Crassula ciliata*, *Cr. albiflora*, *Cr. cymosa*, *Cr. orbicularis*, *Cr. hemisphaerica*, *Cr. undulata* ens. — 4. Polvormige hare aan die blaarbasis: b.v. *Crassula columnaris*, *Cr. deltoidea*, *Cr. pyramidalis* en daarby kan die volgende gesê word: *Crassula columnaris* is een van die beste voorbeelde. Dit word beweer dat sy polvormige hare aan die blaarbasis instaat sal wees om, as daar vogtigheid in die lug is, water daaruit op te neem.

C. Opperhuidselles absorbeer die water en swel op: Die beste voorbeeld is hier *Crassula decipiens*, wat dus ook in staat is om water vanuit die lug op te neem.

D. Higroskopiese steunblare: 1. Skubvormige steunblare: b.v. almal die Anacampseros-soorte van die ondergroep Avonia, soos die gewone Kerrimoer: *Anacampseros papyracea* wat deur sommige mense gebruik word by die bak van biskuit. — 2. Lang, dun en haarvormige steunblare: b.v. die ander Anacampseros-soorte van die ondergroep: *Telephiastrum* b.v. *A. filamentosa*, *A. lanigera*, *A. Telephiastrum* ens.

E. Plante met lugwortels tussen die blare: b.v. *Adromischus cristatus*.

F. Plante met 'n baie dik harslaag: b.v. Sarcocaulon-soorte. Elkeen wat al in die Karoo vuur moes maak, het al seker die „hotnotskers” (*Sarcocaulon Burmannii*) gebruik om vuur gou aan die brand te kry. Die rede waarom die plant so lekker brand is, dat die stam en takkies omhul is deur 'n baie dik harslaag, en hars is iets wat baie goed brand. In die lewe van die plant speel hierdie harslaag 'n belangrike rol, want daardeur word die verdamping van die oppervlakte van die plant tot so 'n mate verminder, dat dit geen nadelige uitwerking op die plant het. Hierdie plant is omtrent ses tot twalf duim hoog, en het nie baie blare nie, en is dus uitstekend ingerig vir die dorstreek waar dit groei.

Sappige plante:

1. Plantestam nie verhout nie. — a. Blare in 'n kring, rosetvormend: b.v. *Aloë microstigma*, *A. striata*, *A. variegata*, ens. *Adromischus mamillaris*, *Crassula canescens*, *Cr. decipiens*, *Cr. namaquensis*, *Bulbine favosa* ens. — b. Plantestam verleng homself veral teen die blomtyd: *Cr. columnaris*, *Cr. deltoidea*, *Cr. pachyphylla*, *Cr. pyramidalis*, *Kleinia radicans*, *Kl. repens*, *Anacampseros Telephiastrum* ens. *Carpobrothus edulis*, *Mesembrianthemum* (Cryophytum)-soorte ens. — c. Stam vertak, takkies baie kort: b.v. *Pleiospilos Bolusii*, *Pl. Nelii* ens. *Cylindrophyllum calamiforme* ens.

2. Struikagtige plante. — a. Plantestam verhout: *Crassula perfossa*, *Cr. rupestris* ens. *Eberlanzia spinosa*, *Othonna arborescens*, *O. denticulata*, Cotyledon-soorte ens. — b. Stam en blare sappig: *Cotyledon paniculata* (Botterboom) *Crassula portulacea*, *Portulacaria afra*, die Spekboom. Dit vorm 'n belangrike deel van die vegetasie van die berge van sekere dele van die Oostelike Provinsie. Hier vind ons dat die stam en blare sappig is. Die gevolg is dat die plant weerstand kan bied teen die ongunstige tye, en die plant is dus besonders ingerig vir sy omgewing. Hierdie plant word ook gretig deur diere geëet in tye van droogte. In die geval van die melkbos en die vingerpol (*Euphorbia*) vind ons dat die blare of verdwyn of maar baie klein is, en gevolglik is die oppervlakte baie verminder. Die stamme van die plante is groen, en dus het hulle die werk oorgeneem van die blare deurdat hulle nog vir die voeding sorg. By die spekboom egter, is die stam ook groen, maar die blare is klein en groen.

3. Boomagtige gewasse: b.v. *Aloë arborescens*, *A. Bainesii*, *A. dichotoma*, *A. ferox*, *A. plicatilis* ens.

4. Met sappige stamme: — a. Periodies blaar-wisselende plante, nie assimilerende stamme: b.v. *Cotyledon cacalioides*, *C. ventricosa*, *C. grandiflora*, *Pelargonium carnosum*,

P. crithmifolium, *P. gibbosum* ens. Die werk van voedingstowwe maak, is dus beperk tot die blare, en derhalwe is die gevaar van uitdroging kleiner gemaak. Die stam is sappig en kan dus 'n tydlang sonder water bly. Talle van plante maak voorsiening vir die droogte deur water op te gaar, en die water is dan beskikbaar vir die plant in die skaars tyd. — b. Blaarlose, assimilerende stamme: b.v. Heelwat Cotyledon-soorte b.v. die botterboom, *Cotyledon paniculata*, maar ook Euphorbia-soorte soos *E. mauritanica* ens., sekere Othonna-soorte, *Senecio longiflorus* ens. By almal hierdie plante help dus die stam saam om voedingstowwe te maak en gaan voort daarmee al is daar ook nie meer blare aan die plant nie. Ons het hierdie afdeling nog verder ingedeel soos volg: b. 1). Stapelia-vorm: *Caralluma*, *Duvalia*, *Stapeliae* en almal die ander *Stapeliaceae* as ook *Euphorbia virosa* ens., *Senecio stapeliiformis* ens. — b. 2). Plante polagtig deurdat die takke kort en dig op mekaar is: b.v. *Euphorbia caput-medusae*, *E. enopla*, *E. hystrix*, *E. multiceps* ens, as ook *E. esculenta*. In tye van droogte graawe die boere die plant uit en steek dit stukkend, en dan eet die beste die stukke. Hierdie plant, net soos baie van die ander Euphorbia-soorte ook, bestaan uit 'n dik, onderaardse stam, en die bo-aardse deel vorm 'n pol met 'n aantal kort en dik takke op mekaar. Die sap van die plant is dik, melkerig, en gevolglik verlies die plant nie baie vogtigheid nie, al is die lug ook droog. — Van die Aizoaceae kan hier ook nog heelwat soorte genoem word, b.v. al die *Titanopsis*-soorte ens. — b. 3). Bosse met regop ronde takke: b.v. *Euphorbia decussata*, *E. Dregeana*, *E. mauritanica* ens. Hier vorm die plant bosse van regop, ronde takke. Deur die bos te vorm, beskerm die takke mekaar weersyds, en deur hulle rond te maak, word die oppervlakte ook verminder. Die sap van die plant is soms ook melkerig, en daardeur verloor die plant ook nie baie water nie. Aldus is dit nog weer 'n ander manier om die verlies van vochtigheid te bestry. *Kleinia antheuphorbium* en *Senecio longiflorus* ens. behoort ook hierby, ook het hulle nie melksap nie. — b. 4). Kaktusvorm: *Euphorbia cereiformis*, *E. meloformis*, *E. virosa*, *E. clandestina*, *E. Dinteri*, *E. heptagona*, *E. mammillaris*, *E. polygona*, *E. horrida*, *E. stellaespina*, *E. tuberculata* ens. *Trichocaulon flavum*, *T. piliferum* ens. *Hoodia Gordonii* en almal die ander soorte ook. — b. 5). Boomvormig: b.v. *Euphorbia ingens*, *E. grandidens*, *E. tetragona*, *E. Tirucalli*, *E. abyssinica* ens. — b. 6). Rankplante: b.v. *Sarcostemma viminalis*, *Pelargonium tetragonum*, ens, daaronder veral *Pelargonium gibbosum* wat tussen die takke van die plante, waarin dit opklim, dikkere dele vorm, sodat die ranke niet weer kan weg gly, iets wat heel eienaardig is, maar darem baie doeltreffend. (slot volgt)

Adressen Hoofdbestuur:

- A. F. H. BUINING, „Hohorst”, Hamersveld (Utr.), Voorzitter.
 G. J. MOL, Mr. P. N. Arntzeniusweg 94, Amsterdam O., 2de Voorzitter.
 Mevr. J. GRULLEMANS—v. BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Secretaresse.
 Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Elburgerweg 57, Apeldoorn, 2de Secretaresse.
 G. D. DUURSMA, „Vijversburg”, Rijperkerk (Fr.), Penningmeester.
 A. J. A. UITEWAAL, Alex. Boersstraat 25 hs., Amsterdam-Z., Redacteur.
 C. BOMMELJé, van der Hoopstraat 47, 's-Gravenhage.
 A. J. J. VAN HOORN, Kruisstraat 60, Eindhoven.
 J. A. JANSE, Loosterweg III no. 1, Hillegom.
 J. A. WAKKA, Heerengracht 58, Zaandam.

* * *

Bibliotheek:

Mevr. L. W. BUINING—KROEZE, „Hohorst”, Hamersveld (Utrecht).

NIEUWE LEDEN:

G. Link, Memlingstraat 9, Amersfoort.
Mevr. W. de Boer, Lange Beekstraat 25, Amersfoort.
Mevr. Kolk, Woestijerweg 177, Amersfoort.
Dr H. Ament, Vlasakkerweg 12, Amersfoort.
A. van de Wiel, Monnikenpad 72, Amersfoort.
L. de Roo, Mr. Sixlaan 11, Amstelveen.
N. Stoel, Marconistraat 22, Maastricht.
Mevr. M. Odinet—Schmidt, Hoofddorplein 11 I, Amsterdam-W.
Mevr. H. C. Langeveld, Raadhuisstraat 98, Heemstede.
Mej. A. Schiering, Bakenessergracht 72, Haarlem.
B. J. Noordennen, Koediefsaan 38, Heemstede.
J. Kool, Ridder van Catsweg 45, Gouda.
Mej. M. Koning, Oranje Nassaulaan 92, Overveen.
Mej. T. Reijs, Driehuizerweg 24, Nijmegen.
N.V. Chemigrafische Kunstn. „Union” Warmoesstr. 17—19, Amsterdam C.
H. van de Kwaak, Volmolengracht 2, Leiden.
Ralph G. van Name, 285 Prospect Street, New Haven 11, Conn., U.S.A.
P. Idenburg, Kleiwegstraat 24, Gouda.
G. J. Beekenkamp, Les Cedres, St. Jean-Cap Ferrat (A-M), France.
F. Crabbé, Caronstraat 10, Hoboken, België.
Mevr. E. Wiersma—Nicolzon Wassenaar, Rijksstraatweg 243, Haren, Gron.
W. A. J. Boers, Kamp Geesbrug, Kamer 4, Post Nieuweroord Dr.
J. Cornille, Antwerpsche Straatweg 6, Kontich, België.
H. Groeneveld, Lorentskade 23, Haarlem W.
Ds. B. A. van Lummel, Valkenb.weg 30, Katwijk (binnen).

ADRESWIJZIGINGEN:

S. P. C. van Romunde, voorheen Heesch bij Oss, thans Daalscheweg 283, Nijmegen.
L. Vari, voorheen Amsterdam, thans Transvaal Museum, Pretoria, Z.-Afrika. Het lidmaatschap van P. C. Korver, Mesdagplein 13, Baarn, overschrijven op Hortus Botanicus, Cantonspark, Baarn.
P. C. Hutchison, thans 310-4th. Str., Antioch, Calif. U.S.A.
L. R. de Groot, thans Haarlemmerweg 49 B, Leiden.
A. Pluymers, thans Stationstraat F 8, Spaubeek L.
J. B. Lindeijer, thans Nannostraat 23, Den Haag.

J. H. Bostelaar, thans Veersesingel 222, Middelburg.
Mej. W. Druyvesteyn, thans Spruitt en Boochstraat 12, Haarlem Z.
D. Stam, thans Heinsiuslaan 2, Amersfoort.
J. Remmers, voorheen IJmuiden Oost, thans Wijkeroogstraat 110, Velsen Nd.
Mej. M. Karsten, voorheen Grahams-town, Z.A. thans c/o Jagger Library, University of Cape Town, Rondebosch, near Cape Town, Zuid-Afrika.
J. J. M. Leerschool, voorheen Nijmegen, thans Molenveldstraat 3, Weert L.
H. Wolf, thans Akkerlaan 30, Nijmegen.
J. Mijwaard, voorh. Santpoort-station, thans Hyacintenstraat 16, Santpoort-dorp.

CONTRIBUTIE 1949.

Verzoeken Uw contributie, waarvan het minimum is gesteld op f 4.00, zo spoedig mogelijk te storten op girorekening nr. 133550 ten name van Penningmeester Succulenta te Rijperkerk (Fr.). Leden, die in plaatsen wonen, waar afdelingen zijn gevestigd, worden verzocht hun contributie te voldoen aan de penningmeester(esse) van hun afdeling.

Afd. Amersfoort:

A. Jellema, Celciusstraat 4, Amersfoort.

Afd. Amsterdam:

J. B. Jansen, Mr. P. N. Arntzeniusweg 70 hs, Amsterdam O., Gem. Giro J 1647.

Afd. Deventer:

W. H. Andree, Langestraat 82, Deventer.

Afd. 's-Gravenhage:

Mevr. E. van Vrijberghe de Coningh, Waldeck Pyrmontkade 37, 's-Gravenhage. Giro nr. 11578.

Afd. Haarlem:

Mevr. H. Vaarberg—v. Helde, Rijksstraatweg 523, Santpoort.

Afd. Leiden:

N. van der Reijden, Tasmanstraat 76, Leiden.

Afd. Nijmegen:

G. Dorestadt, Sparrestraat 16, Nijmegen.

Afd. Zaanstreek:

Mevr. van Beek, Bootenmakersstraat 84, Zaandam.

Ruil- en Verkoop aanbiedingen

Ruilaanb. t.e.m. 10 regels voor leden-liefhebbers gratis. Overige annonces voor deze rubriek 30 ct per regel. Te koop aangeb. door J. E. Bruins, Bergsingel 226b, Rotterdam (N.): Succ. in Beeld en Woord door G. D. D.; Vetplanten, Cactussen, Het Cactusboek, Monstr. en Crist. bij de Succ., alle door Verbeek Wolthuys; Vademecum, door de Ringh; Cactussen, Vetplanten, door v. d. Houten; Behand. van Cact. e.a. Succ. van maand tot maand.

import
export

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 332556
postrekening 172446

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage, post Loosduinen

ZAADVERKOOP AANBIEDING TEN BATE VAN HET CLICHEFONDS.

1	Lithops	Aucampiae	f	0,25	68	Echeveria (Dudl.) cotyledon	f	0,20
2	"	bella	"	0,25	69	Astrophytum capricorne	"	0,35
3	"	Bromfieldii	"	0,25		var. senilis	"	0,35
4	"	Comptonii	"	0,25	70	Astrophytum capricorne	"	0,35
5	"	Dinteri	"	0,25		var. minor	"	0,35
6	"	Edithae	"	0,25	71	Astrophytum capricorne	"	0,35
7	"	Erniana	"	0,25		var. major	"	0,35
8	"	Elisabethae	"	0,25	72	Astrophytum capricorne	"	0,35
9	"	floris albis	"	0,25		var. aurea	"	0,35
10	"	Fülleri	"	0,25	73	Astrophytum capricorne	"	0,35
11	"	fulviceps	"	0,25		var. crassispina	"	0,35
12	"	gracilidelineata	"	0,25	74	Astrophytum myriostigma	"	0,35
13	"	Helmutii	"	0,25		var. quadricostata	"	0,35
14	"	Herrei	"	0,25	75	Astrophytum myriostigma	"	0,35
15	"	insularis	"	0,25		var. nuda	"	0,35
16	"	Julii	"	0,25	76	Astrophytum myriostigma	"	0,35
17	"	karasmontana	"	0,25		var. tamaulipensis	"	0,35
18	"	kuibisensis	"	0,25	77	Astrophytum ornatum	"	0,35
19	"	kunjasensis	"	0,25		var. Mirbellii	"	0,35
20	"	lateritia	"	0,25	78	Astrophytum ornatum	"	0,35
21	"	Lerichiana	"	0,25		var. virens	"	0,35
24	"	localis	"	0,25	80	Echinocactus grandis	"	0,35
25	"	Marthae	"	0,25	81	Carnegia gigantea	"	0,30
27	"	mickbergensis	"	0,25	83	Ferocactus acanthodes	"	0,30
29	"	olivacea	"	0,25	84	" species uit Mexico	"	0,20
30	"	opalina	"	0,25	85	Mammillaria Karwinskiana	"	0,25
32	"	Otzeniana	"	0,25	86	" melanocentra	"	0,25
33	"	Peersii	"	0,25	87	" bocasana	"	0,25
35	"	pulmonuncula	"	0,25	88	" querreronis	"	0,30
36	"	rugosa	"	0,25	90	" Hahniana	"	0,35
37	"	salicola	"	0,25	92	Cephalocereus polylophus	"	0,35
39	"	summitata	"	0,25	93	Leuchtenbergia principis	"	0,35
40	"	terricolor	"	0,25	94	Cereus alacriportanus	"	0,30
41	"	Triebneri	"	0,25	97	Pilocereus Palmeri	"	0,35
42	"	turbiniiformis	"	0,25	99	Notocactus Haselbergii	"	0,30
43	"	umdausensis	"	0,25	100	Notocactus Graessneri	"	0,30
44	"	Vanzijlii	"	0,25	101	" mammulosus	"	0,20
57	Dinteranthus	inexpectatus	"	0,25	102	Rebutia violaciflora	"	0,20
58	"	Pole Evansii	"	0,25	103	Echinopsis Shelhasii	"	0,30
59	"	puberulus	"	0,25	105	Lobivia Pentlandii	"	0,20
60	"	microsperma	"	0,25	106	" species	"	0,15
61	Pleiospilos	Hilmari	"	0,25	107	Stenocactus Lloydii	"	0,30
65	Lapidaria	Margaretae	"	0,25	108	Echinopsis ancistrophora	"	0,20
66	Echeveria (Dudleya)	Setchellii	"	0,20	109	Malacocarpus nigrispinus	"	0,25
67	Echeveria (Dudleya)	farinosa	"	0,20	110	Gasteria Armstrongii	"	0,15
						111	Stapelia grandiflora	"	0,20

De pakjes bevatten minstens 30 Mesem- of 20 Cactuszaden. Toezending volgt na ontvangst van het verschuldigde bedrag, vermeerderd met f 0.15 voor verzendkosten. Verzoeken het bedrag over te maken per postwissel of door overschrijving of storting op postgirorekening 398972 ten name van mej. J. J. E. van den Thoorn te Apeldoorn.

Brieven betreffende de zaadverkoop richten aan mej. J. J. E. van den Thoorn, Elburgerweg 57, Apeldoorn.

Waardevolle aanwijzingen voor het zaaien van Mesems en het behandelen van de zaailingen vindt men in Succulenta 1947, pag. 8—10 en in 1948, pag. 18—19 en 37—38. Zij, die verleden jaar *Lithops Vanzijlii* hebben gezaaid, worden vriendelijk verzocht het resultaat te melden aan Mej. v. d. Thoorn.

Succulenten

J. KROON
Cactuskweker

DONKLAAN 17 - VOORSCHOTEN